

רבי אברהם יצחק ב"ר שלמה זלמן הכהן קוק

נולד בעיר גרייאווא שב-לטביה ביום ט"ז אלול תרכ"ה (1865) נצר ל-משפחת הגאון רבי מרדכי יפה בעל הלבושים. למד עד גיל בר מצוה בבית אביו ואחר כך בלוצין, סמורגון וולוז'ין מפי ה-נצי"ב ורבי חיים סולוביי-ציק מבריסק, נתפרסם כ-עלוי ושקד על למודיו שמונה עשרה שעות ב-מעת לעת. השתלם בה-לכה ואגדה במוסר וב-

מחקר ואף בקבלה. בשנת תרמ"ו נשא לאשה את בתו של הגאון רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים (האדר"ת) רבה של מיר ולבסוף רבה של ירושלים. השפיע בדרכי למודיו מאביו, מרביתיו הנ"ל, מהגאון רבי ראובן הלוי מדווינסק ומחותנו.

בגיל צעיר החל לפרסם חידושי תורה ודברי מח-שבה. בשנת תרמ"ח החל להוציא קובץ בשם "עטור סופרים" באותה שנה נבחר כרב בעיירה זיימל שב-ליטא. בתרנ"ה הוזמן לכסא הרבנות בבויוסק שב-לטביה. כל השנים האלה המשיך לפרסם דברי תורה ומחשבה בחוברות ובעתונים שונים.

בכ"ח אייר תרס"ד עלה לארץ ישראל ועלה על כסא הרבנות של יפו והמושבות. בקיץ תרע"ד הוזמן להשתתף בכנס העולמי של אגודת ישראל שעמד להתכנס בפרנקפורט ונסע שם אך בהגיעו לברלין פרצה מלחמת העולם הראשונה והוא יצא לשווייץ הנייטרלית וישב בה כשנתיים. בתרע"ו הוזמן לכהן כרב בקהלת "מחזיקי הדת" בלונדון. בתרע"ט הוזמן לכהן כרב ראשי של עדת האשכנזים בירושלים וחזר ארצה בג' אלול של אותה שנה.

בכל הערים בהן כיהן כרב, פעל ועשה רבות לחיזוק התורה והדת בדבריו החוצבים להבות אש ובחבוריו בשטחי ההלכה והמחקר, אך לשיא פעילותו והשפעתו הגיע בארץ ישראל. הוא עמד במרכז הפעילות הכלל ישראלית בשנות המפנה של גיבוש הישוב היהודי בארץ ישראל, הוא היה המנהיג של יהודי ארץ ישראל, התייצב בפני השלטונות בעוז ובאומץ וייצג בגאון את העמדה הישראלית, ועל ידי כך רכש לו השפעה רבה בכל החוגים.

"אבק סופרים". ספר "אבק דרכים", "מנחת קנאות" על מידת הקנאה שחברו בלב ים, דרושים של חתנו רבי אברהם ישראל זאבי ואחיו רבי יוקף קונקי (בספ"ר) הלאומית מצוי כתב יד של הספר אבק סופרים (לונדון 1151 ס' 6541), ב"סיני" קצ"ג פירסם מ' בניהו שבע אגרות שלו מדרך שליחותו. כתב היד של ספרו "מנחת קנאות" שחיבר בהיותו בדרך ושהיה בידי החיד"א, נמצא עתה בספריית ביהמ"ד לרבנים ב-בדפסט (מספר 300) תאור כתב יד זה בספר כתבי יד שבספריית בית המדרש לרבני בדפסט, ד"ר ש' ליינגר (בדפסט תר"א) ע' 11—12.

בשנים ת"ס—תס"ג היה שליח חברון שוב בעיר אירופה המערבית. בבקורו בשלזיה קיבל את הסכמת רבי נפתלי כץ, רבה של פויזן, לספרו "אבק סופרים". רבי נפתלי נתקבל באותם הימים כאב"ד בפרנקפורט, הוא חיבב את רבי אברהם מאד והחזיקו בביתו שב-פרנקפורט שבעה חדשים, בשליחות זו הדפיס בשנת תס"ד באמסטרדם את ספרו "אבק סופרים". החלק הראשון נקרא "אם הילד", השני "אם לבינה" וכן "עוגת רצפים" והכל בדרוש.

החיד"א כותב עליו "והיה מליץ גדול, אר"ש טובה ורחבה, ויותר ממה שניכר מספרו ראיתי כתביו וספר דברי הימים כ"י, עטי"ם ממללות באר"ש נכוחות".

רבי אברהם האריך ימיו עד אחר שנת תפ"ד (1724) ונפטר בחברון.

מקורות: "אור החיים"; דו"י; יהב"י; "כנסת ישראל" פק; "סיני" ל"ה מאמר ברילינג, שה"ג; תגי כרמול.

רבי אברהם אבלי ב"ר יהושע קוטובסקי

עלה לא"י מוילקוביסק שבליטא. בשנת תרט"ז כבר היה בירושלים. כיהן כדיון בבית הדין הגדול בחורבת רבי יהודה חסיד, היה משגיח ובחן ב"עץ חיים" בשנת תרכ"ב (1862).

על מצבתו כתוב: אהוב ורצוי, צדיק יסוד עולם באור תורתו הופיע כל נעלם, רב רבנן העמיד תלמי-דים הרבה לעשות חיל בלמודים... נ' י' טבת תרנ"ה (1895).

בפנקס חברה קדישא רשום "הרה"ג הזקן ושבע ימים יותר ממאה שנה שוקד בתורה ועבודה וסבל יסורי עניות כל ימיו".

מקורות: תח"י; פנקס ח"ק.